

edulis, het eekhoorntjesbrood; van de geliefde Suppen-pilz der Duitschers: Marasmius oreades; van de zoo voedzame en smakelijke Lycoperdon bovista de reuzenbovist.

Zal nu *De Levende Natuur* eens prijken met afbeeldingen van keurig in een kistje geschikte exemplaren van deze soorten, klaar om aan de liefhebbers te worden rondgezonden, afbeeldingen, zooals men die nu van de champignon ziet in de reclameboekjes der champignonkweekers? Ik vrees er heel erg voor! Echter, de Heer Jan M. Hulsken, champignonkweeker in Arnhem, heeft beloofd het met mij te beproeven om deze andere soorten in het groot te kweken en dus nog niet gewanhoopt!

Haarlem, Dec. 1912.

CATHARINA COOL.

ORNITHOLOGISCHE BESCHOUWINGEN BETREFFENDE HET LOOSDRECHTSCH BOSCH OF „PAMPA HOEVE”.

GEBOREN te Arnhem in de onmiddellijke nabijheid van Gelder's schoone dreven, en daar opgegroeid als natuurkind, te midden van het vele schoone, waarmede Arnhems omstreken in zoo'n ruime en weelderige mate bedeed zijn, heeft dit alles als een geheimzinnige macht op mij ingewerkt. Ik voelde mij gelukkig wanneer ik mocht ronddolen in de statige en fiere eiken-, beuken- of dennenbosschen, met hun heerlijke lucht, hun lieflijk gelispel der bladeren, het gezang der vogelen en het gegons der myriade in den zonnegloed spelende insecten. Of als ik op onafzienbare heiden, naar het sjirpende geluid van den sprinkhaan kon luisteren, die onder het bloeiende heidekruid met vele andere in den omtrek de doodsche stilte trachtte te verbreken. Wanneer ik kon staren naar de prachtige panorama's over Betuwe en Veluwe, waar de zilveren Rijn als een kronkelende slang en als een grensscheiding tusschen beide zich kabbelend voortbeweegt. Gaarne zag ik naar de overzijde van den Rijn, naar de malsche en uitgestrekte weilanden, waar boterbloem en meizoentje, paarde- en pinksterbloem, het groene gras versierde; waar grazend en mollig vee, in de verkwikkende zonnestralen, van genoeg loeiend en blatend, aan zijn vreugde uiting gaf, evenals de leeuwerik die daar jubelend onder trillenden vleugelslag omhoog steeg.

Niet minder aantrekkelijk was voor mij de Veluwezoom met zijne rijke golvende korenvelden, waartusschen de klaproos en de korenbloem nieuwsgierig hunne kopjes verhieven, en met zijn talrijke vruchtbare akkers, die getuigden van welvaart, maar ook van den noesten vlijt des landmans.

Maar er kwam een tijd van scheiden; door verandering van werkkring werd ik genoodzaakt mijn geboorteplaats te verlaten. Eensdeels met weemoed van dit alles afscheid te moeten nemen, anderdeels met dankbaarheid vertrok ik voor korten tijd naar Nijmegen en kwam van daar voor ruim zeven jaar mij te Hilversum vestigen.

Ik had reeds veel over de aantrekkelijkheid van het »Gooi« gehoord en gelezen, en kwam dus met groote verwachtingen hierheen; de zomer was voor het grootste deel voorbij; de boomen en struiken kregen hier en daar al een merkbaar tintje, dat ons er op wees dat de herfst op komst was, maar dat kon mij niet weerhouden, hier mijn onderzoekingstochtjes aan te vangen, en waarlijk, ik kon ze bevredigend noemen, ik was in mijne verwachtingen overtroffen. Zoo naderde het voorjaar en na herhaalde wandelingen, dan in deze, dan in gene

richting van het »Gooi«, gaf ik uiting aan mijn gevoel, en schreef op de heide in het zilverwit duinachtig zand, waar de windvlaggen de vlakke als met golfjes bezaaid hadden:

»Het Gooi is mooi«.

Mocht hier het schaarsch en sprètig heigras op de verheven heuveltjes, waarin de vlugge oeverwaluw haar nestje verborgen had het geheel een duinachtig aanzien geven, mocht ik mij hier als op andere plekjes in het Gooi aangetrokken gevoelen, het was nog een voorproefje, mijn belangstelling werd gaandeweg grooter en bereikte haar toppunt, toen ik met het Loosdrechtsche bosch had kennis gemaakt. Dit bosch is rondom in de hei gelegen, op een groot kwartier afstands van de bebouwde kom der gemeente Hilversum en is thans het eigendom van den WelEd. Heer F. Smidt, die aan den zoom van het woud een Engelsche landhoeve heeft laten bouwen, en het geheel herdoopt heeft in »Pampa Hoeve«; maar met dit alles is de vrije wandeling opgehouden. Toen ik voor het eerst het bosch bezocht, was daarin, dit ondervond ik weldra, ook geen vrije wandeling. Al spoedig zat mij de boschwachter op de hielen en wees mij op mijn overtreding; maar mijn onschuld bleek alras, daar aan gene zijde van het woud geen verbodsbepaling of afsluiting was aangebracht.

Om verdere moeilijkheden te voorkomen, verliet ik jammerlijk teleurgesteld het bosch dat mij toen reeds bij den eersten aanblik groote verwachtingen deed koesteren, en vervolgde ongehinderd mijn wandeling door de heide om het bosch.

Al pratende liep ik met den boschwachter een eindje op, van wien ik vernam, dat wildstroopers zich daar gaarne ophielden, om argeloze konijntjes en hazen te verschalken, en dat het verbod daarmee in verband stond.

»Maar ik zie wel, mijnheer, dat u niet tot dat gilde behoort, en uw dialect zegt mij, dat u hier vreemdeling zijt, en dus niet met deze bepaling bekend zijt. Doch het is hierin, zooals in zoovele zaken: de goede moet het met den kwade ontgelden«.

Nadat ik den gezelligen en onderhoudenden man een sigaar aangeboden had, wenschte hij mij verder een plezierige wandeling en namen wij aan het einde van een der vele lanen die het bosch doorkruisen afscheid van elkander. Zoo in de eenzaamheid aan mij zelven overgelaten, bemerkte ik, dat een groote verscheidenheid vogels van diverse pluimage daar in het bosch hun woonplaats hadden. Mijn verlangen om in dit vogel-»Eldorado« toch nog eens te mogen ronddolen, bleek geen vrome wensch, en werd niet lang daarna verwezenlijkt.

De verbodsbepaling werd opgeheven en het schoone bosch voor iedereen toegankelijk gesteld.

Van deze milde royaliteit des eigenaars heb ik niet alleen een ruim, maar tevens een nuttig en dankbaar gebruik gemaakt. En als ik bij het kriecken des dagersaads mij bevond te midden van forsche eiken en statige beuken met hun parel-grijze en met mos begroeide stammen, afgewisselend door geurige sparren en dennen en omringd van knoestig schaarhout, waarboven hier en daar een veelkleurige berk zijn spichtige twijgen verhief, dan was dit voor mij zóó vol bekoring, alsof ik mij in een oerwoud bevond waar de natuur in niets wordt belemmerd of geschonden, en waar de menschelijke voet nog nimmer een stap op het klankloze en mollige tapijt van mos en dennenaalden gewaagd heeft te zetten.

Verbijsterd door al die pracht merkte ik eerst eenige oogenblikken daarna, dat kort in mijn nabijheid reuzenboomen van de brem stonden, prachtig bloeiende struiken, met hun trossen van geel klatergoud, dat tusschen het jonge, teere groen in de lieflijke voorjaars zon zoo schitterend uitkwam, en daar midden in de toppen zong de geelgors zijn eenvoudige lenteliedje, maar niet zonder eenigen invloed op zijn wijfje, het liedje van verlangen. Helder maar nog niet volmaakt klonken daartusschen door de tonen van den beukvink en het zachtmoedige gezang van het tapuitje.

Door het gezoem van een diklijvig hommel uit mijn mijmeringen opgewekt, werd ook mijn aandacht getroffen door het geroep van den koekoek, het schaterend geluid van den ekster en het schor geschreeuw der gaai en vele andere vogelgeluiden.

Ik heb het genoeg, dikwijls op mijn wandelingen door mijn drie zoons vergezeld te worden, die mij behulpzaam zijn in het opsporen of nagaan van vogels welke mij interessant lijken, om in hun intieme leven gadegeslagen te worden. Wanneer nu een van ons afzonderlijk ter verkenning uitging en een of ander belangrijks waargenomen had, dat verder onderzocht diende te worden teneinde een vaststelling van feiten te verkrijgen, dan deed zich daarbij wel eens de moeielijkheid voor om de plaats nauwkeurig te bepalen. Zoo kwamen wij op het idee om naar de belangrijkste vogelsoort, die het meest of zeldzaamst werd aangetroffen, die lanen of boomen waar zij gevonden werden te vernoemen. Zoo kregen wij o.a.: de koekoeklaan, nachtzwaluwlaan, spechtenlaan, fazanten- en patrijzenveld, Draaihalzen-boom, uilenplein en parapluie boom (een grove den met een parapluie vormige kruin).

Foto J. J. KOK, Hilversum.

Spechtenlaan.

Zoo heeft iedere naam zijn oorsprong naar de een of andere bijzonderheid die ik heb mogen waarnemen, en die ik hier hoop mede te deelen.

De koekoeklaan ontleent haar naam doordat de koekoek daar voor 't eerst door ons is waargenomen.

Geen koekoeks koekoekzang eentonig van geluid
Wiens aanhef ons de komst der lente doet beseffen
Belet me, o vlugge rei, om met u aan te heffen.

DE WINTER.

Wanneer menschen ons iets vertellen wat ons ongelooflijk voorkomt, krijgen zij vaak ten antwoord: »Loop naar den koekoek«. Het leven van den koekoek is vol avontuurlijkheden; om nu achter de waarheid te komen omtrent wat van hem alzoo verteld wordt, dient men hem op te

sporen, en naar den koekoek te loopen. Dit is eerder gezegd dan gedaaf, en lang geen gemakkelijke zaak.

Waakzaam en voorzichtig gaat hij bij het minste gedruisch op de vlucht; om op grooten afstand zijn »koekoek« als een spotlach te doen hooren. Zijn geroep was mij een aansporing om hem met volharding te achtervolgen; 't leek mij of hij »zoek, zoek«, riep in plaats van koekoek en het is mij na veel moeite en inspanning gelukt hem van zeer nabij te kunnen bezichtigen.

Ik had opgemerkt, dat hij telkens na door mij te zijn verjaagd dezelfde boomen weder opzocht; ik stelde mij daaronder verdekt op en zoo heb ik hem kunnen verschalken. Van mijn aanwezigheid onbewust liet hij tot mijn groot genoegen onder deftige buigingen zijn lenteroep weerklinken waarna een gaggelend geluid volgde, en verdween hij daarna in het struikgewas, waar tuinroodstaartje, kwikstaart, roodborst, bastaardnachttegaal of grasmusch en tal van andere zangertjes misschien met een bezoek van hem vereerd werden of als pleegouders van zijn vraatzuchtig kind werden uitgekozen. Doordat ik niet de natuur hier zou willen schenden, heb ik dan ook niet kunnen na gaan wie die eer? genoot. De Koekoek te zien in de vrije natuur was mijn doel en hierin ben ik tot heden niet geslaagd, misschien ben ik een anderen keer gelukkiger.

S. H. JAKMA SZN.

(Wordt vervolgd).

NEBRIA BREVICOLLIS F.

De Nebriakever en zijne ontwikkeling.

I. DE LARF.

INDE Januari. Wie doet er mee een toerken in den hof? Een troepje staartmeezen zijn de struiken aan 't oversnuffelen, zij klauteren neerstig tusschen de twijgjes op en af en vliegen knotterend van stam tot stam. Kon ik zóó een troepje volgen! konden zij ons hunne gestalte, hunne vlugheid, hunne oogjes leenen, wat al geheimen zouden wij ontdekken in 't verborgen winterleven! wat al miniatuurkasteelen, wat al wondere gangen, wat al geheimzinnige holen en krochten in de wereld van het kleine onderzoeken!

Zie, wat is dat hier, nevens den weg? Gisteren was het een ring van aarde (fig. 1), een raadselachtige krans droge opgeworpen aardekorrels; nu is het een hoopje geworden, een gulden breed (fig. 2). Eenige meters verder is een dergelijke ring aangelegd. Oogen open! Middenin gaapt een pijpopeningske; aanstonds een droog bladsteeltje als geleider in 't pijpje gestoken, en voorzichtig met sterken lepel uitgegraven. Diepte tiental c.M., doorsnede gewoon potlood. In den zak van het pijpje (fig. 3), onder in de diepte, ligt eene kever- of coleopteerlarf, van 15 m.M. lang, 9 ringen aan 't achterlijf en 3 van vóór, waaraan de pootjes, grijsachtig met zwarten schijn, niet dik (1½ m.M.) 6 ranke pootjes, 2 staartharen of »cerques« en daartusschen een korter kleverig aanhangsel (fig. 4). Ik zet ze in het uitgestoken kuiltje, en na 5 minuten is zij in den lichten grond weggekropen. Hoe wonder, dat bedrijvig insectenleven in vollen winter! die pijpjes zijn open in den guren wintertijd. Dat zijn nu die koudbloedige dieren! Wat eigenaardigen voorraad calorieën moeten die bezitten! en hoe komen zij daar toch aan? wat is hunne prooi? welke »calorieleurders« brengen hier die koulijders den kost aan?

Een tiental dagen later graaf ik er buiten in den hof verscheidene uit. Op een kleinen decimeter diepte, de zak van het pijpje in vorm van plat ovaal hokje, horizontaal gelegen, de grootte van een Aucubabes of dikken kersensteen; daarin immer de larf krom als een boog tegen den wand gespannen, als een veer wipt en slingert zij rond; 't is alzoo waarschijnlijk dat zij haar hokje ovaal maakt en poliert: het boogvormig gespannen lichaam is juist de maat (fig. 3). Boven